

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 5/2021
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΤΜΗΜΑ Β')
Συνεδρίαση της 12^{ης} Ιανουαρίου 2021

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Στέφανος Δέτσης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ευγενία Βελώνη, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Θεόδωρος Ψυχογιός, Δημήτριος Χανής, Αντώνιος Τατσόπουλος, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Αλέξανδρος Ροϊλός, Βασίλειος Καραγεώργος, Παναγιώτα - Ελευθερία Δασκαλέα - Ασημακοπούλου, Ηλιαδέλης Ευστράτιος, Αλεξανδράκης Ιωάννης, Πατηνιώτης Νικόλαος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Θεόδωρος Στριλάκος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. Δ.ΕΣ.ΥΠ. Β 154818 /ΕΞ/2020/9-10-2020 ΕΜΠ έγγραφο της ΑΑΔΕ Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων, Τμήμα Β Έλεγχου Περιουσιακής Κατάστασης .

Περίληψη ερωτήματος: 1) Ερωτάται, εάν ο περιορισμός της πενταετούς προθεσμίας που προβλέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν. 3213/2003 εφαρμόζεται και στους ελέγχους περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε. , που διενεργεί η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων

2) Σε καταφατική περίπτωση, ποιός πρέπει να είναι ο χειρισμός των εκκρεμών εντολών, ο έλεγχος των οποίων εκτείνεται πέραν της 5ετίας;

3) Σε καταφατική περίπτωση, ερωτάται επίσης εάν θα μπορούσε να υπάρχει εξαίρεση και υπό ποιές προϋποθέσεις, ώστε ο έλεγχος να εκτείνεται σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και πόσο μπορεί να είναι αυτό .

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδότησε ως εξής:

1. Η ερωτώσα υπηρεσία έθεσε το ερώτημα που αναφέρεται στην ανωτέρω περίληψη, εν όψει της με αριθμό 89/2020 Γνωμοδότησης του Ε' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Στο ίδιο έγγραφο, η υπηρεσία διατυπώνει αιτιολογημένα την άποψη, ότι ο περιορισμός της 5ετίας και συνακόλουθα και το πεδίο εφαρμογής της Γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, αφορούν αποκλειστικά και μόνο στους ελέγχους των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης που προβλέπονται από το ν. 3212/2003 και όχι στους ελέγχους περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε. που διενεργεί η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της.

Νομοθετικό Πλαίσιο

2. Στο ν. 3943/2011 «Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις»(Α' 66), άρθρο 5, ορίζονται τα εξής :

« Αντιμετώπιση διαφθοράς - Πειθαρχική δίωξη - Σύσταση Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων στο Υπουργείο Οικονομικών

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Οικονομικών αυτοτελής Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων, επιπέδου Διεύθυνσης, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Οικονομικών, η οποία ονομάζεται «Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων Υπουργείου Οικονομικών» και έχει έδρα τον Νομό Αττικής. Ως παράρτημα αυτής λειτουργεί Υποδιεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων Βορείου Ελλάδας, με τίτλο «Υποδιεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων Υπουργείου Οικονομικών» και έχει έδρα την Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης.

2. Η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων έχει ως αποστολή τη διερεύνηση και εξιχνίαση σε όλη την Επικράτεια των ποινικών αδικημάτων και πειθαρχικών παραπτώματων, που διαπράττουν ή συμμετέχουν σε αυτά υπάλληλοι του Υπουργείου Οικονομικών και των εποπτευομένων από αυτό Νομικών Προσώπων και συγκεκριμένα:

α) Των ποινικών αδικημάτων που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 216 - 218, 220, 222, 235 - 237, 239 - 244, 252, 254 - 259 και 261 του Ποινικού Κώδικα, της Φορολογικής, Δημοσιονομικής και Τελωνειακής

νομοθεσίας και το Πειθαρχικό Δίκαιο Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

β) Των πειθαρχικών παραπτώματων σε περιπτώσεις φαινομένων χρηματισμού, μετά από αυτόφωρη σύλληψη ή από συλλογή εμπειριστατωμένων καταγγελιών και σοβαρών υποθέσεων που έχουν ως συνέπεια απώλεια εσόδων του κράτους.

3. Η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων διενεργεί ελέγχους του «πόθεν έσχες» (δηλαδή της περιουσιακής κατάστασης) των υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών και των εποπτευομένων από αυτό Νομικών Προσώπων ως εξής:

α) Στοχευμένους ελέγχους ή δειγματοληπτικούς ελέγχους οι οποίοι πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση, σύμφωνα με κριτήρια. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών

β) Σε υπαλλήλους για τους οποίους περιέρχεται στην Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων, οποιαδήποτε πληροφορία που περιέχει στοιχεία που δύνανται να προκαλέσουν βάσιμες υπόνοιες αδικαιολόγητης μεταβολής της υφιστάμενης περιουσιακής κατάστασης τους.

γ) Σε υπαλλήλους για τους οποίους, διενεργείται έρευνα, προκαταρκτική εξέταση, προανάκριση ή Ε.Δ.Ε. από την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων, προς διερεύνηση αδικημάτων της παραγράφου 2 και κρίνεται αναγκαίος ο έλεγχος της περιουσιακής τους κατάστασης.

δ) Μετά το πέρας του ελέγχου εφόσον διαπιστώνονται παραβάσεις του νόμου και συντρέχει περίπτωση καταλογισμού κατά το άρθρο 12 του ν. 3213/2003 (Α` 309), συντάσσεται σχετική έκθεση η οποία αποστέλλεται στον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Αν ανακύπτει περίπτωση ποινικής ευθύνης, η έκθεση αποστέλλεται στο αρμόδιο για την άσκηση ποινικής δίωξης όργανο

Με ειδική εντολή του Υπουργού Οικονομικών, μπορεί να ανατίθεται στη Διεύθυνση και Υποδιεύθυνση η διενέργεια ελέγχων και ερευνών, στα πλαίσια της καθ' ύλην αρμοδιότητας τους, εκτός των ορίων της κατά τόπον αρμοδιότητας αυτών.

5.

Ο χρόνος έναρξης λειτουργίας της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων σε εικοσιτετράωρη βάση, ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων στελεχώνεται από υπαλλήλους του κλάδου Οικονομικών Επιθεωρητών του Υπουργείου Οικονομικών και από υπαλλήλους που τους ανατίθενται καθήκοντα Οικονομικού Επιθεωρητή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ.13 του ν. 2343/1995.

9. Για την εκπλήρωση της αποστολής της, η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων διερευνά, συλλέγει, αξιολογεί και αξιοποιεί πληροφορίες και στοιχεία που αφορούν τη διάπραξη αδικημάτων της παραγράφου 2, ενεργεί και αυτεπαγγέλτως προκαταρκτική εξέταση ή προανάκριση κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για τη βεβαίωση τους και παραπέμπει τους υπαίτιους στην αρμόδια για την άσκηση της ποινικής δίωξης εισαγγελική αρχή ή τον αρμόδιο πειθαρχικό προϊστάμενο. Κατά την εκτέλεση των ανωτέρω καθηκόντων της, η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων έχει απρόσκοπτη πρόσβαση στα αρχεία όλων των υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών και των εποπτευομένων από αυτό Νομικών Προσώπων και των άλλων αρχών ή υπηρεσιών του ευρύτερου Δημόσιου τομέα όπως αυτός καθορίζεται εκάστοτε από τις σχετικές διατάξεις. Ακόμη μπορεί να ζητεί στοιχεία και πληροφορίες από δικαστικές υπηρεσίες.

10. Η προανάκριση και η προκαταρκτική εξέταση που ενεργείται από τη Διεύθυνση και την Υποδιεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Οικονομικών, διενεργείται κατόπιν Παραγγελίας Εισαγγελικού Λειτουργού, ο οποίος εποπτεύει το προδικαστικό έργο των υπηρετούντων στη Διεύθυνση και Υποδιεύθυνση υπαλλήλων, από τους οποίους ενημερώνεται επί των στοιχείων των καταγγελιών και της πορείας των σχετικών ελέγχων. Κατά την ενέργεια των προδικαστικών ελέγχων οι αρμόδιοι προς τούτο υπάλληλοι της Διεύθυνσης και Υποδιεύθυνσης θεωρούνται ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι.

11. Στις περιπτώσεις που ενεργείται προανάκριση ή προκαταρκτική εξέταση, για αδικήματα της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, δεν ισχύει το φορολογικό απόρρητο, το δε τραπεζικό και χρηματιστηριακό απόρρητο αίρεται με σχετική διάταξη του αρμόδιου εισαγγελικού λειτουργού της παραγράφου 10, αν κριθεί ότι η άρση επιβάλλεται από τις ανάγκες της έρευνας.

12. Οι Οικονομικοί Επιθεωρητές της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων, κατά τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, προς διαπίστωση διαπράξεως πειθαρχικών παραπτωμάτων, δύνανται να προβαίνουν σε λήψη ενόρκων μαρτυρικών καταθέσεων επί της προκαταρκτικής εξέτασης, κατ' ανάλογη εφαρμογή των αντιστοίχων διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και των διατάξεων του Κώδικα Καταστάσεως Δημοσίων Πολιτικών Υπαλλήλων και Ν.Π.Δ.Δ.....

13. Όταν άλλη υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών ενεργεί προκαταρκτική εξέταση ή προανάκριση κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή προκαταρκτική εξέταση - Ε.Δ.Ε. σύμφωνα με τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, για τα αδικήματα της παραγράφου 2, υποχρεούται να παραπέμψει τη σχετική υπόθεση στην Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων.

..... ».

3. Στο ν. 4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016»(Α' 222), υποπαράγραφος Ε.2. , ορίζονται τα εξής:

« ΣΥΣΤΑΣΗ ΘΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

1. Στο Υπουργείο Οικονομικών συνιστάται Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων καταργούμενης ταυτοχρόνως της Γενικής Γραμματείας Φορολογικών και Τελωνειακών Θεμάτων.

2.....α.....β.....γ.....

δ. Η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων του Υπουργείου Οικονομικών μεταφέρεται στις 31 Ιουλίου 2013 στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού και των διαθέσιμων πόρων.....»

4. Στην απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών με αριθμό Δ.ΕΣ.ΥΠ. 158709 ΕΞ 2016 ΕΜΠ (Β' 4034) και με θέμα : «Διαδικασία ελέγχου της περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομικών »¹ , στο άρθρο μόνο αυτής, ορίζονται τα εξής :

¹ Η οποία εκδόθηκε δυνάμει των εξουσιοδοτικών διατάξεων της περίπτωσης 1 της παραγράφου Β1 του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013 (Α' 107) και της με αριθμό Δ6Α 1113773 ΕΞ 2013/15-07-2013 (Β' 1748) απόφασης του Υπουργού Οικονομικών .

« I. ΓΕΝΙΚΑ

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας για τη διενέργεια ελέγχου της περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Γ.Γ.Δ.Ε. του Υπουργείου Οικονομικών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και με σκοπό την ομοιόμορφη εφαρμογή της διαδικασίας ελέγχου της περιουσιακής τους κατάστασης, παρέχουμε τις παρακάτω οδηγίες, προκειμένου να διενεργηθεί ο έλεγχος, να διαπιστωθεί η περιουσιακή κατάσταση του υπαλλήλου και των μελών της οικογένειάς του και να διακριβωθεί αν η απόκτησή της, δικαιολογείται από τα εμφανή-νόμιμα εισοδήματα και πόρους του.

II. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αντικείμενο του ελέγχου είναι η διακρίβωση της περιουσιακής κατάστασης του υπαλλήλου και των μελών της οικογένειάς του στην ημεδαπή και την αλλοδαπή και η διαπίστωση ότι η απόκτηση των περιουσιακών τους στοιχείων καθώς και τα ποσά που έχουν αναλωθεί σε αγορές και δαπάνες, δικαιολογούνται από τα εμφανή και νόμιμα εισοδήματά τους.

III. ΕΚΤΑΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο έλεγχος της περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων διενεργείται για τη χρονική περίοδο που είχαν την υπαλληλική ιδιότητα και κατά την κρίση του αρμοδίου οργάνου ελέγχου ανατρέχει, σε έτη κατά τα οποία οι υπάλληλοι παρουσιάζουν φορολογικό και οικονομικό ενδιαφέρον (περιουσιακή κατάσταση είτε δυσανάλογη των εισοδημάτων τους, είτε αποκρυβείσα, είτε ανακριβώς δηλωθείσα) και όχι προγενέστερα του έτους 2000, εκτός ειδικών περιπτώσεων, με αφετηρία την 31/12 του, προ της ελεγχόμενης περιόδου, έτους. Το ελεγχόμενο χρονικό διάστημα καθορίζεται κατά την έκδοση της σχετικής εντολής. Ειδικά για τους συνταξιούχους, ο έλεγχος διενεργείται για χρονική περίοδο μέχρι τη λύση της υπαλληλικής σχέσης και εκτείνεται σε προηγούμενα έτη, ως ανωτέρω.

Εφόσον κρίνεται αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού του ελέγχου, το αρμόδιο όργανο που διενεργεί τον έλεγχο προβαίνει σε διασταύρωση στοιχείων και πληροφοριών, τα οποία είναι δυνατόν να αφορούν, πέραν της συζύγου και των προστατευομένων μελών, κατά τις φορολογικές διατάξεις, και τρίτους εμπλεκόμενους - συνδικαιούχους τραπεζικών, χρηματοοικονομικών προϊόντων, κ.λπ.

IV. ΕΠΙΛΟΓΗ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Οι έλεγχοι διενεργούνται στοχευμένα, δειγματοληπτικά ή κατόπιν εμπειριστατωμένης αναφοράς. Σε περίπτωση στοχευμένων ή δειγματοληπτικών ελέγχων, η επιλογή υποθέσεων προς έλεγχο γίνεται σύμφωνα με κριτήρια ανάλυσης κινδύνου που καθορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Γ.Γ.Δ.Ε., η οποία δεν δημοσιοποιείται. Με την ίδια απόφαση γίνεται και ο καθορισμός του δείγματος καθώς και του προγράμματος ελέγχων.

Στις περιπτώσεις ελέγχου κατόπιν εμπειριστατωμένης αναφοράς η επιλογή υποθέσεων προς έλεγχο γίνεται κατόπιν διερεύνησης, επεξεργασίας και αξιολόγησης των στοιχείων και δεδομένων που περιέρχονται στη Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων της Γ.Γ.Δ.Ε..... » .

5. Στο ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων»(Α' 94) , άρθρα 1,2 και 6, ορίζονται τα ακόλουθα :

« Άρθρο 1

Σύσταση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων - Σκοπός

1. Συνιστάται Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή χωρίς νομική προσωπικότητα με την επωνυμία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) (στο εξής η «Αρχή»), με σκοπό τον προσδιορισμό, τη βεβαίωση και την είσπραξη των φορολογικών, τελωνειακών και λοιπών δημοσίων εσόδων, που άπτονται του πεδίου των αρμοδιοτήτων της.....

4. Από την έναρξη λειτουργίας της Αρχής καταργείται η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και η θέση του Γενικού Γραμματέα που προΐσταται αυτής.

Άρθρο 2

Αρμοδιότητες της Αρχής

1. Η Αρχή ασκεί όλες τις αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομικών,.....

Άρθρο 6

Οργανισμός και Εσωτερικοί Κανονισμοί της Αρχής

1. Η οργάνωση και διάρθρωση των υπηρεσιών της Αρχής, ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους και των οργανικών θέσεων του προσωπικού αυτής, τα προσόντα διορισμού στους κλάδους και στις ειδικότητες, οι κλάδοι από τους οποίους προέρχονται οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων αυτής, καθώς

και η κατανομή των οργανικών θέσεων του μονίμου και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού της Αρχής ανά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα ρυθμίζονται από τον Οργανισμό της Αρχής.....

3. Ο Οργανισμός και οι Εσωτερικοί Κανονισμοί εκδίδονται με αποφάσεις του Διοικητή, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου Διοίκησης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 9.» .

6. Στην με αριθμό Α 1125859 ΕΞ /2020 απόφαση του Διοικητή Α.Α. Δ.Ε. με θέμα : «Οργανισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» (Β' 4738)² , άρθρο 11, ορίζονται τα εξής :

« Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων (Δ.ΕΣ.ΥΠ.)

1. - Οι επιχειρησιακοί στόχοι της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων (Δ.ΕΣ.ΥΠ.), Ειδικής Αποκεντρωμένης Υπηρεσίας είναι οι ακόλουθοι :

(α) Ο εντοπισμός και η άμεση και αποτελεσματική διερεύνηση και εξιχνίαση υποθέσεων διαφθοράς, η οποία συντελείται με την εμπλοκή υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε. σε ποινικά αδικήματα και πειθαρχικά παραπτώματα.

(β) Η διασφάλιση της νόμιμης συμπεριφοράς των υπαλλήλων των υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. .

2. - Η Δ.ΕΣ.ΥΠ. έχει έδρα τον Νομό Αττικής και διαρθρώνεται σε τέσσερα (4) Αυτοτελή Τμήματα και ένα (1) Αυτοτελές Γραφείο, υπαγόμενα απευθείας στον Προϊστάμενο αυτής και σε μία (1) Υποδιεύθυνση, η οποία εδρεύει εκτός της έδρας της Διεύθυνσης, στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης και διαρθρώνεται σε δύο (2) Τμήματα και ένα (1) Αυτοτελές Γραφείο, υπαγόμενο απευθείας στον Προϊστάμενο της Υποδιεύθυνσης, ως κατωτέρω:.....

4. - Η Δ.ΕΣ.ΥΠ. ασκεί τις αρμοδιότητες που καθορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3943/2011 (Α' 66), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Επιπροσθέτως, διενεργεί: α) στοχευμένο οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο των δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων και προβαίνει στον

² Η οποία εκδόθηκε δυνάμει της εξουσιοδοτικής διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 6 του ν. 4389/2016 .

καταλογοισμό των ευθυνομένων, β) επιτόπιους ελέγχους σε οργανικές μονάδες της Α.Α.Δ.Ε., προς διαπίστωση της τήρησης και της εφαρμογής των σχετικών διατάξεων νόμων, κανονιστικών αποφάσεων και εγκυκλίων διαταγών, με σκοπό την πρόληψη, αλλά και την αποκάλυψη τυχόν παραβατικής συμπεριφοράς, εκ μέρους των αρμόδιων υπαλλήλων, γ) διαχειριστικό και οικονομικό έλεγχο του εξουσιοδοτημένου Οργανισμού για την έκδοση και τη χορήγηση δελτίων ΤΙΡ και για την παροχή εγγύησης. Επιπλέον, εξετάζει καταγγελίες και αναφορές που αφορούν σε φορολογικές υποθέσεις για τις οποίες έχει διενεργηθεί φορολογικός έλεγχος και μέσω αυτών υποβάλλονται ή υποδεικνύονται συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία, αποκλειστικά για την εξακρίβωση ποινικών αδικημάτων και πειθαρχικών παραπτώματων, όπως αυτά αναφέρονται στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3943/2011, όπως εκάστοτε ισχύει, τα οποία διαπράττουν ή συμμετέχουν σε αυτά υπάλληλοι της Α.Α.Δ.Ε., πλην των περιπτώσεων για τις οποίες έχει υποβληθεί ενδικοφανής προσφυγή, η οποία δεν έχει εξετασθεί, αρμοδίως ή για τις οποίες εκκρεμεί η έκδοση απόφασης από το οικείο διοικητικό δικαστήριο και έως ότου αυτή καταστεί τελεσίδικη. Οι ανωτέρω αρμοδιότητες κατανέμονται μεταξύ των Αυτοτελών Τμημάτων και του Αυτοτελούς Γραφείου της Διεύθυνσης, καθώς και των Τμημάτων και του Αυτοτελούς Γραφείου της Υποδιεύθυνσης, ως κάτωθι:

Α. ΤΜΗΜΑΤΑ ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Ι. Αυτοτελές Τμήμα Α` - Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων και Πειθαρχικών Παραπτώματων

(α) Ο εντοπισμός, η διερεύνηση και η εξιχνίαση των ποινικών αδικημάτων και των πειθαρχικών παραπτώματων, που διαπράττουν ή συμμετέχουν σε αυτά υπάλληλοι της Α.Α.Δ.Ε., όπως αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 5 του ν. 3943/2011, όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει.

(β) Η διενέργεια: αα) διοικητικής έρευνας, ένορκης διοικητικής εξέτασης, προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης, κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας ή αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν εντολής από το αρμόδιο όργανο ή μετά από αυτόφωρη σύλληψη, είτε βάσει καταγγελιών ή πληροφοριών που έχουν συλλεχθεί, επεξεργαστεί και αξιολογηθεί, για τη διερεύνηση των αδικημάτων, που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 5 του ν. 3943/2011, όπως

ισχύει, ββ) των απαιτούμενων διαδικασιών για την πειθαρχική ή/και την ποινική δίωξη των υπαλλήλων, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις περί πειθαρχικού δικαίου, του Ποινικού Κώδικα ή άλλων ειδικών ποινικών νόμων, καθώς και η διαβίβαση στο Αυτοτελές Τμήμα Ελέγχου Β' της Διεύθυνσης των φακέλων των υποθέσεων, για τις οποίες προέκυψαν, σε βάρος υπαλλήλων, πειθαρχικά παραπτώματα και ποινικά αδικήματα, προκειμένου να διενεργηθεί Έλεγχος της Περιουσιακής Κατάστασης αυτών ή πληροφοριακού υλικού, εφόσον απαιτείται, γγ) διαχειριστικού και οικονομικού ελέγχου του εξουσιοδοτημένου Οργανισμού για την έκδοση και τη χορήγηση δελτίων TIR και για την παροχή εγγύησης.

(γ) Ο καταλογισμός των ευθυνόμενων υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε., στις περιπτώσεις που κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της ως άνω υποπερίπτωσης α' και του στοιχείου αα' της υποπερίπτωσης β' διαπιστωθούν ελλείμματα δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων.

(δ) Η συλλογή, η διερεύνηση, η επεξεργασία, η σύνθεση, η ανάλυση, η αξιολόγηση και η αξιοποίηση των πληροφοριών, καταγγελιών και στοιχείων, που αφορούν στην εμπλοκή υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε. σε αδικήματα, που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 5 του ν. 3943/2011, όπως ισχύει.

II. Αυτοτελές Τμήμα Β' - Ελέγχου Περιουσιακής Κατάστασης

(α) Η διενέργεια ελέγχων της περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων όλων των επιπέδων της ιεραρχίας της Α.Α.Δ.Ε., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 5 του ν. 3943/2011, όπως ισχύει και ειδικότερα: αα) στοχευμένων και δειγματοληπτικών ελέγχων που πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τα κριτήρια, το προσδιορισμένο δείγμα και τη διαδικασία που καθορίζονται με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., ββ) σε υπαλλήλους για τους οποίους περιέρχεται στη Διεύθυνση οποιαδήποτε πληροφορία που περιέχει στοιχεία που δύνανται να προκαλέσουν βάσιμες υπόνοιες αδικαιολόγητης μεταβολής της περιουσιακής κατάστασής τους, των συζύγων αυτών και μελών της οικογένειάς τους, τόσο στην ημεδαπή, όσο και στην αλλοδαπή. Για τον προσδιορισμό της έννοιας των ως άνω μελών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 2238/1994 (Α' 151) ή αυτών του άρθρου 11 του ν. 4172/2013 (Α' 167), ανάλογα με τις διατάξεις που εκάστοτε ισχύουν για τη φορολογία εισοδήματος σε κάθε ελεγχόμενη περίοδο και υπό την προϋπόθεση ότι τα μέλη αυτά δεν είναι υπόχρεα σε υποβολή

δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, γγ) σε υπαλλήλους για τους οποίους διενεργείται έρευνα, προκαταρκτική εξέταση, προανάκριση ή Ε.Δ.Ε. από τη Διεύθυνση, για τη διερεύνηση της τέλεσης αδικημάτων της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3943/2011, όπως ισχύει και κρίνεται αναγκαίος ο έλεγχος της περιουσιακής τους κατάστασης.

(β) Η εισήγηση στον Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. των κριτηρίων για τον προσδιορισμό του δείγματος, που θα επιλεγεί προς έλεγχο.

(γ) Η διενέργεια των απαιτούμενων διαδικασιών για την πειθαρχική ή/και την ποινική δίωξη των υπαλλήλων, αντίστοιχα, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις περί πειθαρχικού δικαίου, Ποινικού Κώδικα ή άλλων ειδικών ποινικών νόμων, καθώς και η διαβίβαση σε υπηρεσίες της φορολογικής ή άλλης Αρχής ή στο Αυτοτελές Τμήμα Α' της Διεύθυνσης και στο Τμήμα Ε' της Υποδιεύθυνσης των φακέλων των υποθέσεων, προκειμένου να διενεργηθεί Ένορκη Διοικητική Εξέταση, όταν μετά από τη διενέργεια στοχευμένων ή δειγματοληπτικών ελέγχων περιουσιακής κατάστασης προκύψουν πειθαρχικά παραπτώματα και ποινικά αδικήματα.

(δ) Η έκδοση, αποκλειστικά από το Τμήμα, εντολών ελέγχου της περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε., με προσδιορισμό του χρόνου ολοκλήρωσης, σε περίπτωση που το κρίνει ως απαραίτητο το όργανο που εκδίδει την εντολή.

(ε) Οι έλεγχοι περιουσιακής κατάστασης διενεργούνται βάσει: αα) καθορισμένης ελεγκτικής μεθοδολογίας, ββ) ελάχιστων απαιτούμενων ελεγκτικών επαληθεύσεων, γγ) ελάχιστων απαιτούμενων ελεγκτικών διασταυρώσεων, οι οποίες καθορίζονται με αποφάσεις του Διοικητή.

III. Αυτοτελές Τμήμα Γ' - Διαχείρισης Ψηφιακών Δεδομένων

α) Η διαχείριση και επιχειρησιακή ανάλυση των υφιστάμενων πληροφοριακών στοιχείων και δεδομένων για την κατάρτιση του επιχειρησιακού σχεδίου της Διεύθυνσης.

(β) Οι ενέργειες για την άμεση ενημέρωση και διαβίβαση του πληροφοριακού υλικού, που περιέρχεται σε γνώση του Τμήματος, στα αρμόδια Τμήματα της Διεύθυνσης και της Υποδιεύθυνσης, καθώς και στις Εισαγγελικές Δικαστικές Αρχές, εφόσον αυτό αξιολογηθεί ότι χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.

(γ) Η τήρηση σε ηλεκτρονική μορφή αρχείων: αα) του πληροφοριακού υλικού που έχει περιέλθει σε γνώση του Τμήματος, καθώς και του αρχείου των

υποθέσεων που χειρίζεται η υπηρεσία και ο κάθε υπάλληλος χωριστά και η συνεχής ενημέρωση και αξιοποίηση αυτών, ββ) των καταγγελιών, πληροφοριών και στοιχείων, που τίθενται στο αρχείο, γιατί αξιολογούνται ως ασαφείς, γενικόλογες ή ασήμαντες, γγ) των παλαιών υποθέσεων που επανεξετάζονται για τον εντοπισμό στοιχείων που μπορούν να αξιοποιηθούν προς περαιτέρω έρευνα.

- Στο Τμήμα λειτουργεί ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ, το οποίο είναι αρμόδιο για την υποδοχή όλων των καταγγελιών, πληροφοριών και στοιχείων, που σχετίζονται με την αποστολή της υπηρεσίας, τα οποία καταγράφει, καθώς και για τη διερεύνηση, την επεξεργασία, τη σύνθεση, την ανάλυση, την αξιολόγηση και την αξιοποίηση των ανωτέρω καταγγελιών και κάθε πληροφοριακού υλικού και στοιχείου, που αφορά σε διάπραξη ποινικών αδικημάτων και πειθαρχικών παραπτώματων υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε., τα οποία στη συνέχεια τα θέτει υπόψη του Προϊσταμένου του Τμήματος για περαιτέρω επεξεργασία.

IV. Αυτοτελές Τμήμα Δ` - Στοχευμένων Οικονομικών και Διαχειριστικών Ελέγχων και Εξέτασης Καταγγελιών επί Ελεγμένων Φορολογικών Υποθέσεων.

(α) Η διενέργεια: αα) στοχευμένου οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων και ο καταλογισμός των ευθυνομένων, ββ) οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου των υποθέσεων, που ανάγονται σε χρόνο προγενέστερο της έναρξης ισχύος της αριθ. Δ.ΟΡΓ. Α 1036960 ΕΞ 2017/10.03.2017 (Β` 968/22.03.2017 και 1238) απόφασής μας, καταλογισμού των ευθυνομένων, καθώς και η διενέργεια εκκρεμών καταλογισμών κατά την έναρξη ισχύος της ως άνω απόφασης, γγ) επιτόπιων ελέγχων σε οργανικές μονάδες της Α.Α.Δ.Ε., προς διαπίστωση της τήρησης και της εφαρμογής των σχετικών διατάξεων νόμων, κανονιστικών αποφάσεων και εγκυκλίων διαταγών, με σκοπό την πρόληψη, αλλά και την αποκάλυψη τυχόν παραβατικής συμπεριφοράς, εκ μέρους των αρμόδιων υπαλλήλων.

(β) Η εξέταση καταγγελιών και αναφορών που αφορούν σε φορολογικές υποθέσεις, για τις οποίες είχε διενεργηθεί φορολογικός έλεγχος και μέσω αυτών υποβάλλονται ή υποδεικνύονται συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία, αποκλειστικά για την εξακρίβωση ποινικών αδικημάτων και πειθαρχικών παραπτώματων, όπως αυτά αναφέρονται στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3943/2011, όπως εκάστοτε ισχύει, τα οποία διαπράττουν ή

συμμετέχουν σε αυτά υπάλληλοι της Α.Α.Δ.Ε., πλην των περιπτώσεων για τις οποίες έχει υποβληθεί ενδικοφανής προσφυγή, η οποία δεν έχει εξετασθεί, αρμοδίως ή για τις οποίες εκκρεμεί η έκδοση απόφασης από το οικείο διοικητικό δικαστήριο και έως ότου αυτή δεν έχει καταστεί τελεσίδικη.

(γ) Η, κατ' αναλογία, άσκηση των αρμοδιοτήτων, των στοιχείων αα' και ββ' της υποπερίπτωσης β' της περίπτωσης Ι της παρούσας υποπαραγράφου, εφόσον διαπιστωθούν πειθαρχικά παραπτώματα ή ποινικά αδικήματα των υπό έλεγχο υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε..» .

7. Στο ν. 3213/2003 «Δήλωση περιουσιακής κατάστασης βουλευτών, δημοσίων λειτουργών κλπ » (Α' 309) , άρθρα 1,2,3 και 6 , ορίζονται τα ακόλουθα :

« Άρθρο 1

Υπόχρεοι σε δήλωση

1. Δήλωση της περιουσιακής τους κατάστασης, των συζύγων τους ή των προσώπων με τα οποία έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης και των ανήλικων τέκνων τους υποβάλλουν:.....

2. Η δήλωση της παραγράφου 1 υποβάλλεται από τους υπόχρεους μέσα σε ενενήντα (90) ημέρες από την απόκτηση της ιδιότητάς τους (αρχική δήλωση). Τα επόμενα έτη, η δήλωση υποβάλλεται κάθε χρόνο κατά το διάστημα της θητείας της άσκησης της δραστηριότητας ή της διατήρησης της ιδιότητας των υπόχρεων και για το επόμενο έτος. Ειδικά για τους υπόχρεους των περιπτώσεων α έως και ε και ιβ της παραγράφου 1 η δήλωση υποβάλλεται για τρία (3) έτη μετά από την απώλεια της ιδιότητας ή τη λήξη της θητείας. Η δήλωση υποβάλλεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.....

5. Τα τραπεζικά και τα κάθε είδους πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται, μέσα σε τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από την υποβολή σε αυτά σχετικού αιτήματος του υπόχρεου, να χορηγούν χωρίς επιβάρυνση βεβαιώσεις περί του υπολοίπου των καταθέσεων αυτού την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους ή την ημερομηνία κτήσης της ιδιότητας του υπόχρεου, σε περίπτωση αρχικής δήλωσης.....

Άρθρο 2

Περιεχόμενο δήλωσης περιουσιακής κατάστασης

1. α. Η δήλωση περιουσιακής κατάστασης περιέχει λεπτομερώς τα υφιστάμενα κατά την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους περιουσιακά στοιχεία στην ημεδαπή και την αλλοδαπή με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 8 του παρόντος νόμου .

Ειδικώς, η αρχική δήλωση περιλαμβάνει τα υφιστάμενα κατά το χρόνο κτήσης της ιδιότητας περιουσιακά στοιχεία, την αξία κτήσης τους, εφόσον είναι διαθέσιμη και τον τρόπο κτήσης τους.

Κατ' εξαίρεση η πρώτη ηλεκτρονική ετήσια δήλωση περιλαμβάνει τα υφιστάμενα, κατά το χρόνο αναφοράς της, περιουσιακά στοιχεία και την αξία κτήσης τους εφόσον είναι διαθέσιμη.....

Άρθρο 3

Όργανα και διαδικασία ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης

1. Οι δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων της παραγράφου 1 του άρθρου 1 υποβάλλονται και ελέγχονται ως ακολούθως:

α) των προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις α έως και ε και ιβ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 στην Επιτροπή του άρθρου 3^Α.....

2. Ο έλεγχος διενεργείται εντός πέντε (5) ετών από τη λήξη του έτους υποβολής. Σε περίπτωση που προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ή νέα αποδεικτικά στοιχεία τέλεσης ή απόπειρας τέλεσης του κακούργηματος της παραγράφου 3 του άρθρου 6 ή της παραγράφου 2 του άρθρου 6Α, ο έλεγχος μπορεί κατ' εξαίρεση να διενεργηθεί μέχρι τη συμπλήρωση της ποινικής παραγραφής των αδικημάτων. Ο έλεγχος της αρχικής δήλωσης αφορά στη διαπίστωση του αληθούς περιεχομένου, ανακριβειών και ελλείψεων για τα περιουσιακά στοιχεία που υφίστανται κατά τον χρόνο κτήσης της ιδιότητας. Για τα επόμενα έτη, ο έλεγχος της ετήσιας δήλωσης αφορά στη διαπίστωση του αληθούς περιεχομένου, ανακριβειών και ελλείψεων, για τις μεταβολές που επήλθαν στην περιουσιακή κατάσταση κατά το χρονικό διάστημα που αφορά η δήλωση. Ο έλεγχος των ετήσιων δηλώσεων, εκτός από τη διαπίστωση του αληθούς περιεχομένου της δήλωσης, περιλαμβάνει, σε κάθε περίπτωση, τη διακρίβωση αν η απόκτηση νέων περιουσιακών στοιχείων ή η επαύξηση υφιστάμενων, δικαιολογείται από το ύψος των πάσης φύσεως εσόδων σε συνδυασμό με τις δαπάνες διαβίωσης των υπόχρεων σε δήλωση προσώπων. Η δήλωση δεν θεωρείται ανακριβής ή ελλιπής σε περίπτωση μη ουσιώδους ανακρίβειας ή έλλειψης ή εφόσον, ύστερα από πρόσκληση του οργάνου

ελέγχου, αποδεικνύεται η νομιμότητα της πηγής προέλευσης του στοιχείου που ανακριβώς έχει δηλωθεί.

Άρθρο 6

Μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς δήλωσης

2. Υπόχρεος που παραλείπει να υποβάλει δήλωση μετά την πάροδο εξήντα (60) ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 2 του άρθρου 1 ή υποβάλλει ανακριβή ή ελλιπή δήλωση, τιμωρείται με φυλάκιση και με χρηματική ποινή έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ. Ανακριβής είναι και η δήλωση, όταν τα δηλωθέντα περιουσιακά στοιχεία ή η επαύξηση αυτών δεν δικαιολογείται από τα πάσης φύσεως, νομίμως αποκτηθέντα εισοδήματα του υπόχρεου. Αν ο υπόχρεος τελεί το αδίκημα με σκοπό την απόκρυψη περιουσιακού στοιχείου αξίας ανώτερης των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και με χρηματική ποινή από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

3. Ο υπαίτιος του τρίτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών και με χρηματική ποινή από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ, αν η συνολική αξία της αποκρυπτόμενης περιουσίας του ιδίου και των λοιπών προσώπων για τα οποία αυτός οφείλει να υποβάλει δήλωση υπερβαίνει συνολικά το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ, ανεξαρτήτως αν η απόκρυψη επιχειρείται με τη μη υποβολή δήλωσης ή την υποβολή ελλιπούς ή ανακριβούς δήλωσης..... » .

Ερμηνεία διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπ' όψιν του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, λαμβανομένου υπ' όψιν και του περιεχομένου της με αριθμό 89/2020 Γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, συνάγονται τα ακόλουθα:

8. Με το νόμο 3943/2011 συστάθηκε για πρώτη φορά στο Υπουργείο Οικονομικών η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων, ως αυτοτελής υπηρεσία με αρμοδιότητα τη διερεύνηση και εξιχνίαση σε όλη την Επικράτεια των

ποινικών αδικημάτων και πειθαρχικών παραπτωμάτων, που διαπράττουν ή συμμετέχουν σε αυτά υπάλληλοι του Υπουργείου Οικονομικών και των εποπτευομένων από αυτό Νομικών Προσώπων. Σήμερα, την αρμοδιότητα αυτή ασκεί η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων για τους υπαλλήλους της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, κατά τα αναλυτικά προβλεπόμενα από τις διατάξεις του άρθρου 11 του Οργανισμού Α.Α.Δ.Ε. . Αυτός ο θεσμός εσωτερικού υπηρεσιακού ελέγχου των υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε. , του οποίου οι διαδικασίες διεξοδικά ρυθμίζονται από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του Οργανισμού της Ανεξάρτητης αυτής Αρχής, δεν σχετίζεται κατά κανένα τρόπο με τις διαδικασίες υποβολής δηλώσεων, που ρυθμίζει ο ν. 3213/2003 και επομένως, οι συγκεκριμένοι έλεγχοι, δεν εμπίπτουν στον περιορισμό της πενταετίας .

9. Ομοίως και οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 4 του ν. 4571/2018, με τις οποίες τροποποιήθηκε το άρθρο 3 του ν. 3213/2003 και για πρώτη φορά προβλέφθηκε ο χρονικός περιορισμός της πενταετίας για τον έλεγχο των δηλώσεων , δεν κάνουν μνεία, ούτε σχετίζονται με οποιονδήποτε τρόπο με την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων της Α.Α.Δ.Ε. . Τούτο προκύπτει και από το περιεχόμενο της σχετικής αιτιολογικής έκθεσης που αναφέρεται στη διάταξη και το οποίο διευκρινίζει τα εξής : « Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις της παραγράφου 5 του άρθρου 4 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3213/2003, ούτως ώστε να προσδιορίζεται το αντικείμενο και η έκταση του ελέγχου και να εντοπίζονται ευχερέστερα τυχόν περιπτώσεις παράνομου πλουτισμού υπόχρεων. Επίσης εισάγεται ρύθμιση σχετικά με την προθεσμία διενέργειας του ελέγχου η οποία ορίζεται στη πενταετία. Εξαιρέση στον κανόνα αυτό αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία το όργανο ελέγχου εντοπίσει ευρήματα, τα οποία αποτελούν ενδείξεις τέλεσης κακουργημάτων, όπως αυτά προβλέπονται στις ποινικές διατάξεις του ν. 3213/2003.».

Είναι προφανές, ότι ο νομοθέτης, με τη διάταξη αυτή, είχε την πρόθεση να θέσει χρονικό όριο αποκλειστικά και μόνο στα όργανα που είναι αρμόδια να ελέγχουν την ακρίβεια του περιεχομένου της συγκεκριμένης κατηγορίας δηλώσεων που προβλέπει ο ν. 3213/2003 και όχι να θεσπίσει γενικό χρονικό περιορισμό σε όλες τις διαδικασίες ελέγχου περιουσιακής κατάστασης των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών από τα όργανα της Διοίκησης .

Τούτο προκύπτει και από το γεγονός, ότι ο περιορισμός της πενταετίας αφορά στον έλεγχο και τη διαπίστωση διάπραξης των ειδικών πλημμελημάτων που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 2 και του άρθρου 6Α παράγραφος 1 του ν. 3213/2003, περί υποβολής ελλιπούς ή ανακριβούς δήλωσης και ασφαλώς δεν απαγορεύει την διενέργεια ελέγχου περιουσιακής κατάστασης του δηλούντος, σε περίπτωση που, από συγκεκριμένα στοιχεία, προκύπτει ενδεχόμενη διάπραξη κακουργημάτων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Άλλωστε, σε κάθε περίπτωση, τυχόν διαπραχθέντα πλημμελήματα, θα είχαν ήδη υποπέσει στην γενικώς ισχύουσα πενταετή προθεσμία παραγραφής περί πλημμελημάτων από τον χρόνο τέλεσης αυτών και αν ακόμη δεν είχε θεσπιστεί το διάστημα της πενταετίας για τον χρονικό περιορισμό των ελέγχων.

10. Σε συνέχεια των ανωτέρω, η με αριθμό 89/2020 Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. ερμήνευσε αποκλειστικά τις ειδικές διατάξεις του νόμου 3213/2003 και κυρίως του άρθρου 3 παράγραφος 2 αυτού και έκρινε, ότι ο περιορισμός της πενταετίας καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις εκείνες, για τις οποίες, οι εντολές ελέγχου της ακρίβειας του περιεχομένου των υποβληθεισών δηλώσεων, είχαν εκδοθεί πριν από την έναρξη ισχύος των νέων διατάξεων του άρθρου 4 παράγραφος 5 του ν. 4571/2018. Εξάλλου και από τη επισκόπηση του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων, οι οποίες και αποτέλεσαν το έρεισμα για την θέσπιση του πενταετούς χρονικού περιορισμού από τον νομοθέτη (Ολομ ΣτΕ 3312/2017 σκέψη 10Ε, 2649/2017 σκέψη 33, 1738/2017 σκέψεις 5,6,10), προκύπτει κατ' εφαρμογή της αρχής της προστατευόμενης εμπιστοσύνης, ότι δεν είναι ανεκτό για απεριόριστο χρονικό διάστημα μετά την υποβολή, εντός της υπό του νόμου προβλεπόμενης προθεσμίας, των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και οικονομικών συμφερόντων από τους υπόχρεους, οι δηλώσεις αυτές να παραμένουν ανέλεγκτες με αποτέλεσμα την επ' αόριστον παράταση της εκκρεμότητας και της αβεβαιότητας για την ακρίβεια ή μη των στοιχείων που υπέβαλαν οι υπόχρεοι. Η ανάγκη δε εκ των προτέρων καθορισμού εύλογης προθεσμίας για διενέργεια και περαίωση του ελέγχου των δηλώσεων που έχουν υποβληθεί είναι εντονότερη προκειμένου περί δικαστικών λειτουργιών, ενόψει και των εγγυήσεων προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας που αυτοί απολαμβάνουν.

Οι κρίσεις που διατυπώνονται στην με αριθμό 89/2020 Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. καθώς και τα συγκεκριμένα νομολογιακά δεδομένα από τις αποφάσεις του ΣΤΕ δεν μπορούν να εφαρμοστούν αυτομάτως και στις διαδικασίες περιουσιακού ελέγχου των υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε. , χωρίς προηγούμενη νομοθετική ρύθμιση, λαμβανομένου μάλιστα υπ' όψιν, ότι η γενική απαγόρευση ελέγχου περιουσιακής κατάστασης μετά την παρέλευση πενταετίας, θα οδηγούσε πρακτικά σε πλήρη ατιμωρησία των υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε. , διότι η απαγόρευση ελέγχων θα καθιστούσε αδύνατη και τη διαπίστωση τέλεσης κακουργημάτων που δεν έχουν ακόμη υποκύψει σε παραγραφή .

Θα καθιστούσε επίσης δυσχερή τον έλεγχο περιουσιακής κατάστασης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, που προβλέπονται από τις διατάξεις του οργανισμού της Α.Α.Δ.Ε. , όπως για παράδειγμα των προβλεπόμενων από την παράγραφο 4 του άρθρου 11 αυτού, για την διαπίστωση τυχόν ποινικής ή πειθαρχικής ευθύνης υπαλλήλων σε υποθέσεις φορολογικών παραβάσεων, που διαπιστώθηκαν κατόπιν ελέγχου και εκκρεμούν ενώπιον των δικαστηρίων κατόπιν άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής και οι οποίοι (έλεγχοι για τυχόν εμπλοκή των υπαλλήλων), σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις, πραγματοποιούνται υποχρεωτικά μετά την έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης επί της ενδικοφανούς προσφυγής.

Για τους παραπάνω αναλυτικά εκτιθέμενους λόγους, πρέπει να γίνει δεκτό, ότι εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του νομοθέτη να θεσπίσει οποιονδήποτε χρονικό περιορισμό για την διενέργεια των ελέγχων περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε. . Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται από το νόμο τέτοιος χρονικός περιορισμός, παρέχεται σε αυτούς επαρκής προστασία από της γενικές περί παραγραφής διατάξεις των ποινικών και των πειθαρχικών αδικημάτων και από το δικαίωμα υποβολής αίτησης παροχής δικαστικής προστασίας, σε περίπτωση που ο υπάλληλος προσβάλλει για συγκεκριμένους λόγους την απόφαση διενέργειας ελέγχου, η οποία τον αφορά .

11. Επομένως, για την διενέργεια των ελέγχων της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων, που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 11 του Οργανισμού Α.Α.Δ.Ε. , δεν υφίσταται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις ο περιορισμός της πενταετίας και για τον λόγο αυτό στο πρώτο ερώτημα της

αρμόδιας υπηρεσίας πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση . Κατόπιν τούτου, παρέλκει κατά την άποψη της πλειοψηφίας η απάντηση στα δύο επόμενα σχετικά ερωτήματα, η οποία θα είχε νόημα μόνο αν γινόταν δεκτό, ότι ο περιορισμός της πενταετίας καταλαμβάνει και τις διαδικασίες ελέγχου περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε. .

12. Μειοψήφησαν οι Νομικοί Σύμβουλοι Θεόδωρος Ψυχογιός και Αλέξανδρος Ροϊλός (ψήφοι 2), οι οποίοι υποστήριξαν την άποψη ότι, στην προκειμένη περίπτωση, δεν τίθεται ζήτημα περί ύπαρξης νομοθετικού κενού (εκούσιου ή ακούσιου), ως προς την, κατά χρόνο, δυνατότητα ελέγχου της περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε. Και τούτο, διότι το θέμα αυτό ρυθμίζεται ρητώς και ειδικώς με την κανονιστική απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων Δ.Ε.Σ.ΥΠ. 158709 ΕΞ 2016 ΕΜΠ (Β' 4034), υπό το κεφάλαιο αυτής «III. ΕΚΤΑΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ», από την οποία προκύπτει ότι ο ως άνω κανονιστικός νομοθέτης οριοθετεί την αναδρομική έκταση του ελέγχου στο απώτερο χρονικό όριο της 15ετίας, κάτι που προκύπτει σαφώς εκ του γεγονότος ότι, το έτος 2016, απαγόρευσε ρητά την πέραν του έτους 2000 άσκηση του ελέγχου. Η εν λόγω ειδική κανονιστική ρύθμιση εξακολουθεί μέχρι σήμερα να τελεί σε ισχύ, αφού ουδέποτε καταργήθηκε, ρητά ή σιωπηρά, με νεότερη διάταξη.

Εν πάση περιπτώσει, πρέπει, σύμφωνα με την άποψη αυτή, να σημειωθεί ότι το εκούσιο νομοθετικό κενό δεν είναι πραγματικό κενό, υπό την έννοια ότι απηχεί, πράγματι, συγκεκριμένη νομοθετική βούληση, που αποβλέπει συνειδητά στον πλήρη αποκλεισμό του μη ρυθμιζόμενου θέματος από το ρυθμιστικό πεδίο του θεσπιζόμενου νομοθετήματος³ . Επομένως, η υιοθέτηση της άποψης για ύπαρξη εκούσιου νομοθετικού κενού στην υπό κρίση περίπτωση θα είχε, αναγκαίως, την έννοια ότι τα ελεγκτικά όργανα της Α.Α.Δ.Ε., ελλείψει σχετικής ρύθμισης, δύνανται να διενεργούν ελέγχους της

³ Βλ. Κων. Τσάτσου, «Το πρόβλημα της ερμηνείας του Δικαίου», σελ. 158, ΟΛΝΣΚ 420/2007. Εξυπακούεται, συνεπώς, ότι οιαδήποτε παραίτηση προς τον νομοθέτη για πλήρωση νομοθετικού κενού έχει νόημα μόνο προκειμένου περί ακούσιου όχι δε και περί εκούσιου κενού, εκτός αν τίθεται ζήτημα αντίθεσης αυτού προς κανόνα υπερνομοθετικής ισχύος.

περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της ως άνω Αρχής στο διηνεκές, χωρίς κανέναν απολύτως χρονικό περιορισμό.

Ωστόσο, η υπεράγαν αυστηρή αυτή άποψη στερείται επαρκούς ερείσματος, αν συγκριθεί, αφενός μεν με το περιορισμένο χρονικό όριο της πενταετίας, που θεσπίστηκε για τον έλεγχο της περιουσιακής κατάστασης όλων των λοιπών δημοσίων λειτουργών (και δη δύο μόλις έτη πριν από τη θέσπιση του πιο πάνω Οργανισμού της Α.Α.Δ.Ε.), αφετέρου δε -και κυρίως- με τη συναφή και κρατούσα, πλέον, νομολογία των ελληνικών και ευρωπαϊκών δικαστηρίων επί του υπό εξέταση θέματος.

Συγκεκριμένα, από την εν λόγω νομολογία γίνεται δεκτό ότι «η αρχή της ασφάλειας δικαίου, που απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου, επιτάσσει ότι η λήξη της προθεσμίας παραγραφής πρέπει να προσδιορίζεται στο νόμο συγκεκριμένα, εν αναφορά με συγκεκριμένο χρονικό σημείο και να έχει, συνολικά, εύλογη διάρκεια, δηλαδή να συνάδει προς την αρχή της αναλογικότητας» (βλ. ΟΛΣΤΕ 2649/2017, σκ. 33, 1738/2017, σκ. 5, ΣΤΕ 432/2020 επτ., 841/2019, ΝΣΚ 89/2020 κ.ά., επίσης πρβλ. ΔΕΕ, 17.9.2014, C-341/13, Cruz & Companhia Lda κατά Instituto de Financiamento da Agricultura e Pescas, IP (IFAP), σκέψεις 62 και 65).

Ειδικότερα, μάλιστα, έχει κριθεί ότι η ως άνω υποχρέωση του νομοθέτη υφίσταται και ως προς τον καθορισμό συγκεκριμένης προθεσμίας, εντός της οποίας δύναται να διενεργηθεί ο έλεγχος της περιουσιακής κατάστασης των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών, κατά το ν. 3213/2003 (ad hoc ΟΛΣΤΕ 2649/2017, σκ. 33, 3312/2017, ΝΣΚ 89/2020, σελ. 14).

Και ναι μεν η νομολογία έχει, συναφώς, δεχθεί ότι είναι επιτρεπτή η αυστηρότερη νομοθετική αντιμετώπιση των υπαλλήλων που έχουν ως καθήκον τη βεβαίωση και είσπραξη των δημοσίων εσόδων (βλ. ΣΤΕ 1543/2004, 1480/1999, 1859/1997, Δ.Ε.Α. 1751/2013), θέση που μάλλον συνηγορεί στην ανοχή μεγαλύτερης προθεσμίας για τον έλεγχο των εν λόγω υπαλλήλων, πλην όμως, ακόμη και η παραδοχή αυτή δεν είναι δυνατόν επουδενί να οδηγεί στην υιοθέτηση υπέρμετρα αυστηρών ερμηνευτικών θέσεων, όπως είναι η δυνατότητα διενέργειας των υπό κρίση ελέγχων απροθέσμως και στο διηνεκές, δηλ. χωρίς την ύπαρξη οιοδήποτε χρονικού ορίου.

13. Ως προς την απάντηση στο δεύτερο υποερώτημα , μειοψήφησαν οι Νομικοί Σύμβουλοι Θεόδωρος Ψυχογιός και Αλέξανδρος Ροϊλός (ψηφοί 2), οι οποίοι υποστήριξαν ότι, ενόψει της γνώμης που επικράτησε επί του πρώτου υποερωτήματος, περί ανυπαρξίας οιασδήποτε προθεσμίας οριοθετούσης χρονικά τη δυνατότητα διεξαγωγής του ελέγχου της περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε., ενδείκνυται να δοθεί απάντηση και επί του δευτέρου υποερωτήματος, καθόσον το Ν.Σ.Κ. οφείλει, καθ' υπαγωγή, να διατυπώσει τη γνώμη του και να πληροφορήσει ειδικώς την ερωτώσα Διοίκηση, ότι ο προαναφερθείς έλεγχος είναι επιτρεπτός σε κάθε περίπτωση, ανεξάρτητα από το έτος υποβολής της δήλωσης περιουσιακής κατάστασης των ελεγχόμενων υπαλλήλων.

Απάντηση

14. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία, ότι δεν υφίσταται ο περιορισμός της πενταετίας που ορίζεται από τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν. 3213/2003 για τον έλεγχο της περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Α.Α.Δ.Ε. , που διενεργεί η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του Οργανισμού της Α.Α.Δ.Ε. . Κατόπιν της πιο πάνω απαντήσεως, κρίνει κατά πλειοψηφία, ότι δεν συντρέχει λόγος να απαντηθούν τα δύο επόμενα ερωτήματα της υπηρεσίας .

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 22-1-2021

Ο Πρόεδρος

Στέφανος Δέτσης

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Ο εισηγητής

Θεόδωρος Στριλάκος

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

STEFANOS DETSIS

Ψηφιακά
υπογεγραμμένο από
STEFANOS DETSIS
Ημερομηνία:
2021.01.22 10:15:19
EET

THEODOROS
STRILAKOS

Ψηφιακά
υπογεγραμμένο
από THEODOROS
STRILAKOS
Ημερομηνία:
2021.01.22
09:31:45 EET

ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟΔΕΚΤΗ
ΑΘΗΝΑ 5/4/2021
Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΑΔΕ
#V#
Γ. ΠΑΤΣΙΝΗΣ

